

Sygn. akt VIII U 1148/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 września 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grzegorz Tyrka
Protokolant:	Igor Ekert

po rozpoznaniu w dniu 21 września 2017 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy J. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania J. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 1 czerwca 2017 r. **nr** (...)

1) zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje J. D. prawo do emerytury, poczynając od dnia 1 maja 2017 roku;

2) oddala odwołanie w pozostałym zakresie.

(-) SSO Grzegorz Tyrka

Sygn. akt VIII U 1148/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 czerwca 2017r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu J. D. prawa do emerytury na podstawie art. 114 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ponieważ ubezpieczony nie przedłożył żadnych nowych dowodów mających wpływ na zmianę decyzji odmownej z dnia 4 listopada 2015r.

Ubezpieczony w odwołaniu od decyzji domagał się jej zmiany i przyznania prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia 4 listopada 2015r. podnosząc, iż pracę taką świadczył podczas zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w K. od dnia 15 września 1977r. do dnia 30 czerwca 1987r., kiedy to pracował jako operator urządzeń krusząco – sortujących. Na okoliczność rzeczywiście wykonywanej w tym czasie

pracy ubezpieczony domagał się przeprowadzenia dowodu z zeznań świadków S. S. i T. S.. Ubezpieczony wskazał nadto, iż składając w organie rentowym za pośrednictwem KWK (...) wnioski o emeryturę poinformowano go, że jego dokumenty zostały zagubione. Okazało się następnie, że Przedsiębiorstwo (...) już nie istnieje, przy czym wydano mu zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (druk Rp – 7) z dnia 9 października 2002r. błędnie wykazując stanowisko ubezpieczonego – ślusarz. Następnie ubezpieczony otrzymał pismo z dnia 20 października 2002r., że w firmie (...) nie ma kierownika komórki finansowej ani też upoważnionego pracownika do podpisywania zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji. Jednocześnie organ rentowy wskazał, iż do pracy w warunkach szczególnych uwzględnił ubezpieczonemu okres jego zatrudnienia w KWK (...) od dnia 10 sierpnia 1989r. do dnia 31 grudnia 1998r. na przeróbce mechanicznej węgla, to jest łącznie 9 lat, 4 miesiące i 4 dni. Organ rentowy dodał, iż do pracy w warunkach szczególnych nie uwzględnił natomiast okresu zatrudnienia ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) w latach 1977 - 1989 ze względu na rozbieżności w dokumentacji w sytuacji, gdy: w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 8 sierpnia 1989r. zakład pracy podał, że odwołujący w okresie od dnia 15 września 1977r. do dnia 30 czerwca 1987r. był zatrudniony na stanowisku operatora urządzeń krusząco – sortujących, w świadectwie pracy z dnia 8 sierpnia 1989r., że zajmował stanowiska operatora urządzeń i maszynisty ciągarok, natomiast w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 10 lutego 1998r., że od dnia 15 września 1977r. do dnia 9 sierpnia 1989r. wykonywał pracę ślusarza zmianowego zakładu (...) w K. – bieżącą konserwację urządzeń (...).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony J. D. w dniu (...) ukończył 60 lat życia, nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, na dzień 1 stycznia 1999r. udowodnił 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

Pierwszy wniosek o przyznanie prawa do emerytury ubezpieczony złożył w dniu 15 października 2015r.

Decyzją z dnia 4 listopada 2015r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury na podstawie art.184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z §4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, gdyż ubezpieczony nie udowodnił na dzień 1 stycznia 1999r. okresu pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat. Do takiej pracy organ rentowy nie zaliczył zatrudnienia ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) w latach 1977 - 1989, z przyczyn wskazanych wcześniej.

Od decyzji powyższej ubezpieczony nie wniósł odwołania doprowadzając tym samym do jej uprawomocnienia. Natomiast w dniu 11 maja 2017r. złożył kolejny wniosek o przyznanie prawa do emerytury, który organ rentowy rozpoznał decyzją zaskarżoną z dnia 1 czerwca 2017r.

Ubezpieczony od dnia 15 września 1977r. do dnia 9 sierpnia 1989r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) ZP. Knurów.

W świadectwie pracy z dnia 8 sierpnia 1989r. (akta ZUS) wykazano w tym czasie stanowiska ubezpieczonego: operator urządzeń, maszynista ciągarok.

W aktach organu rentowego znajdują się świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych dotyczące w/w okresu pracy ubezpieczonego:

- z dnia 8 sierpnia 1989r. sporządzone przez Przedsiębiorstwo (...) Zakład Produkcyjny (...), w którym zawarto zapis, iż ubezpieczony w okresie zatrudnienia od dnia 15 września 1977r. do dnia 30 czerwca 1987r. stale i w pełnym wymiarze

czasu pracy wykonywał pracę na stanowisku operatora urządzeń krusząco – sortujących wymienionym w wykazie A dziale I poz.7 stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1982r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach,

- z dnia 10 lutego 1998r. sporządzone przez Przedsiębiorstwo (...) S.A. w K., w którym zawarto zapis, że ubezpieczony w okresie od dnia 15 września 1977r. do dnia 9 sierpnia 1989r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę na stanowisku ślusarza zmianowego Zakładu (...) w K. – bieżącą konserwację urządzeń w oddziale prażalni łupków, wymienionym w dziale XIV poz.25 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki.

Przedsiębiorstwo (...) należało do górnictwa i zajmowało się przetwarzaniem łupku. Taki łupek - kamień był przywożony wagonami z kopalni. Następnie był dostarczany do kruszarki, rozdrabniany na miazę i kierowany taśmami do granulatora, gdzie był moczony w wodzie. Potem taśmami był transportowany na ruszt i kierowany do pieca. Piec miał szerokość około dwóch metrów, opalany był gazem i temperatura w nim wynosiła 1000 stopni. Następnie kruszywo było wyrzucane do dołu i tam chłodziło się. Jak dół był zapełniony, to żurawiem ładowano to kruszywo do silosów, a z silosów taśmami kierowano znowu do kruszarki. Potem było ono transportowane poza zakład. Ubezpieczony w latach spornych 1977 - 1987 pracował przy tej kruszarce, która rozdrabniała spieczone łupki. Odwołujący nie pracował przy obsłudze pieca. Taki piec i granulator znajdował się na jednej hali, podczas gdy ubezpieczony swoją pracę wykonywał na kolejnej hali, która znajdowała się w odrębnym budynku i gdzie umieszczona była kruszarka. Pod koniec zatrudnienia w Przedsiębiorstwie ubezpieczony pracował na druciarni.

Razem z ubezpieczonym pracowały w okresie spornym S. S. jako operator pieca na hali oraz T. S. jako operator granulatora.

W okresie późniejszym od dnia 10 sierpnia 1989r. do dnia 18 grudnia 2015r. ubezpieczony był zatrudniony w (...) S.A. KWK (...).

Zakład pracy wystawił dla ubezpieczonego w dniu 18 grudnia 2015r. świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, w którym zawarł adnotację, iż ubezpieczony m.in. w okresie od dnia 10 sierpnia 1989r. do dnia 31 grudnia 1998r. pracował na przeróbce mechanicznej węgla na stanowiskach: od dnia 10 sierpnia 1989r. do dnia 12 kwietnia 1994r. konserwatora maszyn i urządzeń wymienionym w wykazie B dziale IV pkt 2 poz.9, od dnia 13 kwietnia 1994r. do dnia 30 września 1997r. maszynisty maszyn i urządzeń wymienionym w wykazie B dziale IV pkt 14 poz.9, od dnia 1 października 1997r. do dnia 31 grudnia 1998r. płuczkarza wymienionym w Wykazie B dziale IV pkt 20 poz.9.

Okres ten organ rentowy zaliczył do pracy w warunkach szczególnych

/dowód z: akt ZUS, świadectwa pracy i dowodu osobistego świadka S. S., zeznań świadków S. S. i T. S. oraz z zeznań ubezpieczonego/.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego J. D. zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2017r., poz. 1383 ze zm.) – zwanej dalej ustawą – ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w ust. 1a i 1b, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184.

Zgodnie z 184 ust. 1 ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy – tj. 1 stycznia 1999r. – osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zgodnie z art. 184 ust. 2 ustawy emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 roku, Nr 8, poz. 43 ze zm.) – zwanego dalej rozporządzeniem – pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z § 3 rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia.

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Z cytowanych norm prawnych wynika, iż odwołujący nabędzie prawo do wcześniejszej emerytury w przypadku łącznego spełnienia przesłanek:

- ukończenia wieku 60 lat,
- legitymowania się okresem ubezpieczenia w wymiarze co najmniej 25 lat, przypadającym na dzień 1 stycznia 1999r.,
- legitymowania się 15 letnim okresem pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, przypadających na dzień 1 stycznia 1999r.,
- nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego.

W świetle utrwalonego orzecznictwa sądowego dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego stanowiska tylko rodzaj rzeczywiście powierzonej pracy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 26 czerwca 2015r. sygn. akt III AUa 168/15 LEX nr 1761793).

Ubezpieczony J. D. wiek emerytalny 60 lat ukończył w dniu 29 października 2015r., na dzień 1 stycznia 1999r. legitymuje się 25 - letnim okresem składkowym i nieskładkowym, nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Kwestią sporną pozostawało, czy odwołujący na dzień 1 stycznia 1999r. posiada 15 - letni okres pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

Wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego pozwoliły na przyjęcie,

że ubezpieczony w okresie spornym od dnia 15 września 1977r. do dnia 30 czerwca 1987r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych wymienioną w stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. wykazie A dziale I („ W górnictwie ”) poz.3, to jest „ wydobywanie, obróbka i przeróbka surowców skalnych oraz wydobywanie ropy naftowej i gazu ”.

W zakresie dotyczącym surowców skalnych przepis ten zawiera różne rodzaje prac, a mianowicie prace polegające na wydobywaniu surowców skalnych oraz prace polegające na obróbce, czy też przeróbce takich surowców. Użyty w tym przepisie znak interpunkcyjny – przecinek i następnie spójnik „ i ” mają znaczenie enumeratywne i oznaczają, że dostatecznym do uznania kwalifikowanego charakteru pracy jest, aby odnosiła się ona tylko do samego wydobywania surowców skalnych, czy też do samej obróbki, przeróbki takich surowców. A właśnie taką pracę polegającą na obróbce surowców skalnych wykonywał ubezpieczony. Zajmował się obsługą urządzenia zwanego kruszarką, które rozdrabniało spieczone wcześniej w piecu łupki, czyli skałę.

W tym miejscu wypada dodać, iż zakres działalności Przedsiębiorstwa (...) obejmował przetwarzanie łupków, które były dostarczane z kopalni i jako takie Przedsiębiorstwo to należało do branży górniczej.

Ustalając powyższe w zakresie faktycznie wykonywanej przez ubezpieczonego pracy Sąd oparł się na zeznaniach świadków S. S. i T. S., które były współpracownikami ubezpieczonego i stąd niewątpliwie posiadają wiedzę co do rzeczywiście wykonywanej przez niego pracy, korelujących z nimi zeznaniach ubezpieczonego, a także powołanej w sprawie dokumentacji, tu zwłaszcza świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 8 sierpnia 1989r. wydanym, jeszcze w trakcie trwania zatrudnienia ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie . Zaznaczyć należy, iż Sąd starał się ustalić, gdzie znajdują się akta osobowe ubezpieczonego z okresu jego zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...). W tym celu zwracał się o informację do byłych członków rady nadzorczej firmy (...), L. D. i M. B., którzy oświadczyli, iż nie znają miejsca przechowywania takiej dokumentacji. Z treści odwołania ubezpieczonego wynika natomiast, iż Przedsiębiorstwo zostało zlikwidowane. Pomimo braku tych dowodów Sąd uznał, iż pozostały materiał dowodowy jest wystarczający do stanowczego rozpoznania sprawy.

Po zaliczeniu wymienionego uprzednio okresu spornego do pracy w warunkach szczególnych uznanej przez organ rentowy, ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999r. posiada wymagany co najmniej 15 – letni okres takiej pracy. Zatem spełnia wszystkie niezbędne przesłanki do przyznania dochodzonego świadczenia.

Wypada dodać, iż organ rentowy zaliczył do pracy w warunkach szczególnych ponad 9 – letni okres zatrudnienia ubezpieczonego na przeróbce mechanicznej węgla w KWK (...), w oparciu o świadectwo pracy w warunkach szczególnych, w którym Kopalnia zakwalifikowała tą pracę jako wymienioną w Wykazie B dziale IV poz.9 – „ prace wykonywane bezpośrednio przy przeróbce mechanicznej węgla w zakładach górniczych (...) ”. Takie prace świadczone w wymiarze co najmniej 20 lat uprawniają do przejścia na emeryturę wcześniejszą w wieku 55 lat w przypadku mężczyzn, stosownie do §8a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. Jednocześnie, zgodnie z §4 ust.3 rozporządzenia mogą być zakwalifikowane na prawo do emerytury wcześniejszej na prawo do emerytury z §4 rozporządzenia (§4 ust.3 rozporządzenia – do okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach, o których mowa w ust.1, zalicza się także okresy pracy górniczej w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin oraz okresy zatrudnienia na kolei w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin, a także okresy pracy lub służby, o których mowa w §5 – 10; por. również uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2002r. II UKN 53/01).

W konsekwencji powyższego, na podstawie powołanych norm prawnych oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd w pkt 1 wyroku zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 1 maja 2017r.

W pkt 2 wyroku Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie

w pozostałym zakresie, a mianowicie odnośnie żądania przyznania świadczenia za okres wcześniejszy niż w pkt.1 wyroku, to jest od dnia 4 listopada 2015r. Zgodnie bowiem z art.129 ust.1 ustawy świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, z uwzględnieniem ust.2. Skoro ubezpieczony kolejny wniosek o przyznanie prawa do emerytury złożył w dniu 11 maja 2017r., to świadczenie przysługuje mu od początku tego miesiąca, jak orzeczono w pkt 1 wyroku.

Wypada dodać, że wprawdzie decyzją zaskarżoną z dnia 1 czerwca 2017r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury z uwagi na brak spełnienia przesłanek z tego przepisu uzasadniających ponowne rozpatrzenie sprawy, tym niemniej Sąd uznał, iż przesłanki takie zostały zrealizowane w sytuacji, gdy ubezpieczony przed Sądem powołał się na nowe dowody w postaci zeznań świadków na okoliczność wykonywanej przez siebie pracy. Stąd Sąd rozpoznawał sprawę merytorycznie i prowadził szczegółowe postępowanie dowodowe w tym zakresie.

(-) SSO Grzegorz Tyrka